

La dona i la literatura: escriptora i protagonistes

Docent: Lara Pons Gómez

Curs 2024-2025: UNED Sènior Cornellà

Hores lectives: 30

Dia i hora: Dimarts de 18:00 a 20:00 h

Idioma: català, castellà

Calendari: octubre: 1, 15, 22 i 29
 novembre: 5, 12, 19 i 26
 desembre: 3, 10 i 17
 gener: 14, 21 i 28
 febrer: 4

Introducció

Aquest curs pretén analitzar el paper que ha portat a terme la dona al llarg de la història de la literatura, tant des del punt de vista de la creació literària com de la visió que s'ha tingut d'ella en les diferents obres artístiques que s'han anat succeint; és a dir, la dona com a subjecte i com a objecte literari.

El paper de la dona en l'àmbit cultural ha estat sempre secundari e inclús nul i en el món literari no ha estat diferent. Si analitzem la producció literària universal veurem com el número de escriptores és molt inferior a la dels escriptors. La dona ha sigut relegada i discriminada.

En aquest curs pretenem analitzar i explorar la visió que s'ha tingut d'ella i el paper que ha jugat en l'univers literari. Intentarem entendre la raó per la qual aquesta discriminació ha sigut, segle rere segle, defensada i protegida per algunes de les personalitats més importants del món cultural. La idea és fer un repàs històric literari d'aquesta visió repassant també alguns aspectes sociològics que siguin oportuns per entendre aquesta situació, a la vegada que gaudim d'alguns textos literaris escrits per dones que, moltes vegades, han sigut eliminats i menyspreats per raons no estrictament literàries. Per portar a terme aquest curs no són necessaris uns coneixements específics, únicament tenir ganes d'aprendre i de gaudir a través de la lectura.

Objectius

- Conèixer alguns aspectes sociològics que han sigut determinants per entendre el paper de la dona en l'àmbit literari.
- Valorar l'evolució històrica que s'ha portat a terme en quant a l'emancipació de la dona.
- Reconèixer i analitzar les diferents obres literàries produïdes per dones i que moltes vegades queden oblidades en el programes educatius.
- Analitzar la visió que alguns literats han tingut de la dona.
- Entendre, si es pot, la raó per la que la dona ha quedat relegada en l'àmbit cultural en general i en el literari específicament.
- Descobrir noves lectures i portar-les a terme.
- Ampliar el coneixement de l'univers literari.
- Conèixer les connexions de la literatura de dones o sobre dones amb altres produccions artístiques com el cinema, les telesèries, el teatre o la música.
- Gaudir mitjançant la lectura i comprensió d'algunes obres proposades.

Programa

El programa només és una proposta, es tractaran tots els temes que hi ha proposats però l'extensió i la profunditat seran valorats segons l'interès dels alumnes.

- Introducció

- El paper de la dona en la societat i la seva imatge a través dels textos literaris.
- La dona com a productora de textos.
- La dona com a lectora.
- La dona a Grècia i Roma.
 - Els diferents papers que juga la dona a les diferents cultures de l'època antiga.
 - La visió que es té de la dona en la literatura antiga: des de Medea fins a Lucrecia.
 - La producció literària feta per dones: Safo.
- La dona a l'Edat Mitjana.
 - El paper que desenvolupa la dona durant aquesta època.
 - L'evolució del personatge femení a la literatura medieval
 - Producció literària portada a terme per dones: des de Hildegarda von Bingen a Christine de Pisan.
- La dona al Renaixement i al Barroc
 - L'evolució que pateix el paper de la dona a la societat.
 - La imatge de la dona en aquesta època: des de la dona angelical a les serranillas.
 - Producció literària femenina: Santa Teresa de Jesús y Sor Juana Inés.
- La dona a la Il·lustració.
 - El principi de la lluita pels drets de la dona.
 - La literatura escrita per dones: Madame de Staël.
- La dona al Romanticisme.
 - Situació social de la dona.
 - Visió romàntica de la dona
 - Des de Jane Austen i les germanes Brontë fins a Mary Shelley, passant per Rosalía de Castro.
- La dona al Realisme
 - La imatge de la dona insatisfeta: Madame Bovary
 - Emilia Pardo Bazán.

- La dona al segle XX
 - o La lluita per l'emancipació de la dona: Simone de Beauvoir.
 - o Repàs de les escriptores del segle XX; Virginia Wolf
- La dona a la literatura contemporània
 - o Anàlisi de la situació actual en quant a l'emancipació de la dona.
 - o Les escriptores actuals.

Metodologia

Cada sessió combinarà una part de la mateixa de caràcter teòric en la que es presentaran els temes a treballar i reflexionar, i una segona en la que exemplificarem amb diversos materials (lectures, mitjans audiovisuals...) el tema exposat de manera teòrica. Es realitzaran també activitats dinàmiques i participatives de caràcter col·lectiu, s'inclouen aquí activitats com: exposicions del tutor, lectures i comentaris dels textos literaris realitzats en comú per els alumnes, debats sobre els mateixos, etc.

La durada i aprofundiment dels temes proposats es farà depenent de l'interès de l'alumnat. Si s'arriba a un acord es podran realitzar activitats complementàries, que impliquin portar l'assignatura fora de l'aula. Exemple d'aquest tipus d'accions poden ser; assistència a trobades amb escriptors, conferències, presentacions de llibres o exposicions artístiques que tinguin a veure amb el tema.

La matèria està pensada, no només com a formació teòrica de literatura, sinó com un espai d'interpretació i gaudi de la mateixa literatura.

Bibliografia

A l'inici del curs s'oferirà als alumnes un llistat d'obres, tant de crítica i teoria literària com de lectures que treballarem a classe.